

PRZEGLĄD WYBORCZY

*

Biuletyn informacyjny

6/2001

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego
00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Zespół w Krajowym Biurze Wyborczym
Bohdan Szcześniak
Alicja Kicińska
Jerzy Breitkopf
Redakcja - Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy - Marcin Lisiak, Emilia Godlewska

Oddano do druku – 1 sierpnia 2001 r.

Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” przez środki masowego przekazu, Krajowe Biuro Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.

SPIS TREŚCI

Str.

* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	5
* Wyjaśnienia dla komitetów wyborczych w sprawach finansowania kampanii wyborczej	5
* Informacja o przyjmowaniu zawiadomień dotyczących tworzenia komitetów wyborczych	14
* Informacje i aktualności wyborcze	26
* Wykaz terminów ponownych, uzupełniających i przedterminowych wyborów do rad gmin oraz referendów lokalnych w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji zarządzonych na okres od 3 czerwca 2001 r. do 26 sierpnia 2001 r.	26
* Zestawienie wyników wyborów uzupełniających do rad gmin przeprowadzonych w okresie od 1 maja do 31 maja 2001 r.	33
* Zestawienie wyników wyborów przedterminowych do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw przeprowadzonych w okresie od 1 maja do 31 maja 2001 r.	34
* Zestawienie wyników referendów lokalnych przeprowadzonych w okresie od 1 maja do 31 maja 2001 r.	34
* Zmiany w składach sejmików województw, rad powiatów i rad miejskich w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców	35
* Informacje prawne i orzecznictwo sądowe	36

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 5 posiedzeń w dniach 4, 11, 18, 20 i 25 czerwca 2001r.

- * Państwowa Komisja Wyborcza, podejmując realizację zadań związanych z wyborami do Sejmu i Senatu powiadomiła Marszałka Sejmu, że w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499), w czterech okręgach wyborczych - Nr 23, 24, 28 i 35 - zostały błędnie ustalone liczby wybieranych posłów, które zgodnie z jednolitą normą przedstawicielstwa (art. 137 ust. 1 Ordynacji) powinny być następujące: w okręgach Nr 23 i 24 - po 15 posłów, w okręgu Nr 28 - 7 posłów, w okręgu Nr 35 - 9 posłów. Powiadamiając o powyższym Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się z prośbą do Marszałka Sejmu o pilne rozważenie dokonania zmiany w ustawie.
- * Stosownie do art. 9 ust. 2 Ordynacji wyborczej, Państwowa Komisja Wyborcza przekazała Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej opinię w sprawie terminów wykonania czynności wyborczych przewidzianych w ustawie (kalendarz wyborczy) oraz poinformowała o wystąpieniu do Marszałka Sejmu z wnioskiem o usunięcie błędu w załączniku nr 1 Ordynacji wyborczej.
- * W ramach ustawowej kompetencji do wnioskowania w sprawach wydania aktów prawnych do ustawy zostało podjęte robocze współdziałanie w tym zakresie z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów i właściwymi ministrami.
- * W związku z licznymi pytaniami w sprawie stosowania przepisów Ordynacji wyborczej, dotyczącymi tworzenia komitetów wyborczych w celu udziału w wyborach do Sejmu i do Senatu oraz finansowania kampanii wyborczej, Państwowa Komisja Wyborcza wydała poświęcone tej problematyce wyjaśnienia i informacje. Zainteresowanym udostępniano te dokumenty w Krajowym Biurze Wyborczym i delegaturach wojewódzkich Krajowego Biura Wyborczego. Udzielano także w tych sprawach szczegółowych wyjaśnień i informacji na pytania zgłaszane na piśmie i telefonicznie.

Wyjaśnienia

Państwowej Komisji Wyborczej dla komitetów wyborczych o zasadach gospodarki finansowej, uzyskiwaniu przychodów i wydatkach związanych z finansowaniem kampanii wyborczej w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypo-

spolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499), zwanej dalej Ordynacją, w związku z nadsyłanymi pytaniami udziela komitetom wyborczym następujących wyjaśnień.

Warunki uzyskania przychodów przez komitety wyborcze uczestniczące w wyborach do Sejmu i Senatu, a także ponoszenia wydatków na kampanię oraz zasady gospodarki finansowej komitetów wyborczych są określone w rozdziale 13 Ordynacji „Finansowanie kampanii wyborczej”, zaś w odniesieniu do komitetów wyborczych partii politycznych i koalicyjnych komitetów wyborczych mają również zastosowanie przepisy rozdziału 4 „Finanse i finansowanie partii politycznych” ustawy z 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. Nr 98, poz. 604, z 1998 r. Dz. U. Nr 106, poz. 668 i z 2001 r. Dz. U. Nr 46, poz. 499), zwanej dalej ustawą o partiach.

1. Pozyskiwanie środków finansowych przez komitety wyborcze.

1) Źródła finansowania komitetów wyborczych.

Źródła pozyskania środków finansowych przez komitety wyborcze są następujące:

a) **Środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej** mogą pochodzić jedynie z Funduszu Wyborczego tej partii utworzonego na podstawie ustawy o partiach (art. 111 ust. 1 Ordynacji). Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o partiach, partia tworzy Fundusz Wyborczy w celu udziału w wyborach. Bez utworzenia Funduszu Wyborczego partia nie może w sposób zgodny z prawem pozyskiwać ani wydatkować środków finansowych na wybory. O utworzeniu Funduszu Wyborczego i o jego likwidacji zawiadamia się Państwową Komisję Wyborczą (art. 35 ust. 3 ustawy o partiach).

W art. 24 ustawy o partiach zostały określone źródła dochodów partii politycznych. Wśród tych dochodów dopuszczono zaciąganie przez partię kredytu bankowego na cele statutowe, a także przyjmowanie wpłat od osób fizycznych, których wysokość, z uwzględnieniem składki członkowskiej oraz z wyłączeniem wpłaty na rzecz Funduszu Wyborczego nie może przekraczać w jednym roku od jednej osoby 15-krotności najniższego miesięcznego wynagrodzenia pracowników (art. 25 ust. 1 i 4).

Środki finansowe gromadzone w ramach Funduszu Wyborczego mogą pochodzić z wpłat własnych partii politycznej oraz darowizn, spadków i zapisów (art. 36 ust. 1 ustawy o partiach). Darowizny na rzecz Funduszu Wyborczego mogą pochodzić tylko od osób fizycznych, zaś suma wpłat dokonanych przez jedną osobę w jednym roku nie może przekroczyć 15-krotności najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę (art. 36a ust. 1 ustawy o partiach), bowiem w rozumieniu art. 36a ust. 2 ustawy o partiach, wybory do Sejmu i Senatu należy traktować jako jedne wybory (za taką interpretacją przemawia redakcja art. 35 ust. 1 tej ustawy).

Ta sama osoba fizyczna może więc w danym roku dokonać darowizny na rzecz partii w maksymalnej wysokości 15-krotnego najniższego wynagrodzenia za pracę i po raz drugi dokonać darowizny w tej samej wysokości na rzecz Funduszu Wyborczego partii.

Należy zauważyć, że ograniczenie wysokości wpłaty przez osobę fizyczną dotyczy „danej partii”. Dopuszczalne jest więc dokonanie przez tę samą osobę wpłat w maksymalnych wysokościach na rzecz różnych partii.

Z przepisu art. 36 ust. 1 ustawy o partiach wynika również dopuszczalność wpłat własnych partii na Fundusz Wyborczy. Tą drogą partia może zasilać Fundusz Wyborczy własnymi środkami finansowymi, pochodzącymi ze źródeł wskazanych w art. 24 ust. 1, 4 i 7 ustawy o partiach (w tym również z kredytu bankowego zaciągniętego na cele statutowe). Za dopuszczalnością zasilania Funduszu Wyborczego ze środków pochodzących z kredytu bankowego przemawia również treść art. 38 ust. 1 ustawy o partiach. Wysokość środków gromadzonych na Funduszu Wyborczym nie jest limitowana.

- b) **Środki finansowe koalicyjnego komitetu wyborczego** mogą pochodzić z darowizn od osób fizycznych i z Funduszy Wyborczych partii politycznych wchodzących w skład koalicji wyborczej (art. 111 ust. 2 i 5 Ordynacji).

Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz jednego koalicyjnego komitetu wyborczego nie może przekroczyć 15-krotności najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów (art. 113 ust. 3 Ordynacji). Zasady zasilania koalicyjnego komitetu wyborczego środkami finansowymi z Funduszy Wyborczych partii wchodzących w skład koalicji są takie same, jak w przypadku komitetu wyborczego partii politycznej.

Obowiązujące przepisy nie zakazują dokonywania przez tę samą osobę fizyczną wpłat we wskazanej wyżej wysokości na rzecz koalicyjnego komitetu wyborczego na rzecz każdej partii politycznej wchodzącej w skład koalicji, a także na rzecz Funduszu Wyborczego tej partii. Dopuszczalne jest również dokonywanie przez osoby fizyczne darowizn na rzecz różnych koalicyjnych komitetów wyborczych, na rzecz różnych partii politycznych i Funduszy Wyborczych różnych partii.

- c) **Środki finansowe komitetu wyborczego wyborców** mogą pochodzić od osób fizycznych oraz z kredytu bankowego zaciągniętego na cele związane z wyborami (art. 111 ust. 2 i 6 Ordynacji). Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego wyborców nie może przekraczać 15-krotności najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów (art. 113 ust. 3 Ordynacji)

- d) **Każdy komitet wyborczy może przyjąć wartości niepieniężne** (darowiznę rzeczową oraz w formie usług) jedynie od tych podmiotów, od których może przyjmować środki finansowe (art. 111 ust. 4 Ordynacji i odpowiednio - art. 25 ust. 3 ustawy o partiach). Brak jest podstawy do ograniczania wartości darowizny niepieniężnej od osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego do kwoty 15-krotności najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników. Darowizna niepieniężna od osoby fizycznej może być również świadczona na rzecz komitetu wyborczego partii politycznej, bowiem z art. 111 ust. 1 Ordynacji wynika jedynie zakaz pozyskiwania środków finansowych przez komitet wyborczy partii politycznej z innego źródła niż Fundusz Wyborczy. Przyjęcie innej interpretacji różnicowałoby bez uzasadnienia komitety wyborcze, gdyż tylko komitety wyborcze partii politycznych nie mogłyby pozyskiwać darowizn niepieniężnych, bowiem nie jest możliwe przekazywanie ich za pośrednictwem Funduszu Wyborczego.
- e) Wszelkie wezwania i informacje pisemne dostarczane przez koalicyjny komitet wyborczy i komitet wyborczy wyborców, mające na celu pozyskiwanie środków na wybory, muszą zawierać informacje o treści przepisów wymienionych w art. 117 Ordynacji. Wezwania i informacje pisemne dostarczane przez partię polityczną, mające na celu pozyskanie środków na wybory, muszą zawierać informacje o treści przepisów wymienionych w art. 36b ustawy o partiach.

2) Zakazy i ograniczenia w pozyskiwaniu środków finansowych przez komitety wyborcze.

W zakresie pozyskiwania środków finansowych przez komitety wyborcze obowiązują następujące zakazy i ograniczenia:

- a) Komitety wyborcze mogą pozyskiwać środki jedynie na cele związane z wyborami (art. 110 ust. 1 Ordynacji).
- b) Pozyskiwanie środków finansowych jest dozwolone dopiero od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o zamiarze zgłaszania kandydatów na posłów lub senatorów (w odniesieniu do komitetów wyborczych partii politycznych) lub o utworzeniu komitetu wyborczego (w odniesieniu do koalicyjnych komitetów wyborczych i komitetów wyborczych wyborców) - art. 110 ust. 2 i 3 Ordynacji. Środki finansowe komitety wyborcze mogą pozyskiwać do dnia wyborów włącznie (art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji). Wyjątkiem od tej zasady jest dotacja podmiotowa, o której mowa w art. 128 Ordynacji, wypłacana za uzyskane mandaty posłów i senatorów w terminie 6 miesięcy od dnia stwierdzenia ważności wyborów.

Gromadzenie środków finansowych na Funduszu Wyborczym partii politycznej nie jest ograniczone żadnymi terminami.

c) Koalicyjny komitet wyborczy i komitet wyborczy wyborców nie mogą przyjmować środków finansowych pochodzących od:

- osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą,
- cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (art. 111 ust. 3 Ordynacji).

Ograniczenia te dotyczą również wartości niepieniężnych przekazywanych na rzecz komitetu wyborczego (art. 111 ust. 4 Ordynacji).

Wymienione wyżej ograniczenia odnoszą się także do osób fizycznych dokonujących wpłat na rzecz partii politycznej lub Funduszu Wyborczego (art. 25 ust. 2 i 3 ustawy o partiach).

d) Przepisy dopuszczają przekazywanie środków finansowych na rzecz Funduszu Wyborczego partii jedynie od osób fizycznych (art. 25 ust. 1 w związku z art. 36 ust. 1 i 36a ust. 1 ustawy o partiach). Również środki finansowe dla koalicyjnych komitetów wyborczych i komitetów wyborczych wyborców mogą być przekazywane jedynie przez osoby fizyczne (art. 111 ust. 2 Ordynacji).

Dopuszczenie finansowania partii i komitetów wyborczych na zasadzie wyłączności przez osoby fizyczne (oraz ewentualna dotacja podmiotowa z budżetu) powoduje, że wykluczone zostało finansowanie komitetów wyborczych przez wszystkie inne podmioty, a wśród nich przez osoby prawne oraz instytucje i organizacje nie mające osobowości prawnej.

e) Zabronione jest przekazywanie środków finansowych i wartości niepieniężnych przez jeden komitet wyborczy na rzecz innego komitetu wyborczego (art. 112 ust. 1 Ordynacji). Również środki Funduszu Wyborczego partii mogą być przeznaczone jedynie na udział tej partii w wyborach lub w kampaniach referendalnych (art. 35 ust. 1 ustawy o partiach).

f) Zabronione jest prowadzenie przez komitet wyborczy zbiórek publicznych (art. 112 ust. 2 Ordynacji). Również partia polityczna nie może przeprowadzać zbiórek publicznych (art. 24 ust. 6 ustawy o partiach)

g) Zgodnie z art. 113 ust. 2 Ordynacji środki finansowe mogą być wpłacane na rzecz komitetu wyborczego jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą. Przepis ten dotyczy wpłat ze wszystkich źródeł, z których mogą być finansowane komitety wyborcze. Wpłata przy użyciu czeku dokonana na rzecz komitetu wyborczego powinna być dokonana czekiem rozrachunkowym, gdyż tylko wówczas środki finansowe wpłyną bezpośrednio

na rachunek bankowy komitetu wyborczego. W praktyce wymaga to wpisania w górnej części czeku wyrazów „do rozrachunku”, a w rubryce „komu” wpisania nazwy komitetu wyborczego. Czek taki jest przedstawiany do zapłaty bezpośrednio u trasata (w banku, który ma obciążyć rachunek wystawcy czeku) lub w banku, który prowadzi rachunek komitetu wyborczego. W celu uzyskania praktycznej możliwości otrzymywania wpłat dokonywanych kartami płatniczymi, komitety wyborcze uprawnione do przyjmowania wpłat od osób fizycznych powinny w którymś z działających w Polsce centrów rozliczeniowych kart płatniczych (eService, PKO SA, POLCARD, WBK) uzyskać usługę akceptacji kart przy wykorzystaniu elektronicznego terminala. Omówiony sposób wpłat przy wykorzystaniu czeków lub kart płatniczych dotyczy również wpłat dokonywanych przez osoby fizyczne na rzecz partii politycznych i na rzecz Funduszu Wyborczego (art. 25 ust. 5 i art. 36a ust. 3 ustawy o partiach).

Przy wpłatach na rzecz partii politycznych obowiązek wpłat czekiem, przelewem lub kartą płatniczą dotyczy jedynie jednorazowych wpłat w wysokości przekraczającej najniższe miesięczne wynagrodzenie za pracę pracowników (art. 25 ust. 5 ustawy o partiach). Wpłaty w niższej wysokości mogą być dokonywane również w inny sposób np. przekazem pocztowym lub gotówką w kasie partii. Każda natomiast wpłata na Fundusz Wyborczy partii musi być dokonana czekiem, przelewem lub kartą płatniczą (art. 36a ust. 3 ustawy o partiach).

2. Zasady wydatkowania środków i gospodarki finansowej komitetów wyborczych.

1) Termin wydatkowania środków.

Komitet wyborczy może wydatkować środki finansowe jedynie na cele związane z wyborami (art. 110 ust. 1 Ordynacji). Wydatkowanie środków jest dozwolone w tym samym początkowym terminie, co ich pozyskiwanie, to jest od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia, o którym mowa w art. 110 ust. 2 i 3 Ordynacji). Zabronione jest wydatkowanie środków przez komitet wyborczy po złożeniu Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych i warunkach ich uzyskiwania (art. 110 ust. 4 pkt 2 Ordynacji).

Rozpatrując dopuszczalność wydatkowania środków finansowych po złożeniu sprawozdania, na pokrycie zobowiązań finansowych wskazanych w sprawozdaniu, należy przeanalizować relacje zachodzące między wymienionymi niżej unormowaniami.

Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego obowiązany jest złożyć Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów (art. 120 ust. 1 Ordynacji). Dotację podmiotową, której

wysokość zależy od liczby uzyskanych mandatów posłów i senatorów, a której wysokość nie może przekroczyć wysokości wydatków uwidocznionej w sprawozdaniu, komitet wyborczy otrzyma w terminie około 9 miesięcy od dnia wyborów (art. 128 ust. 1, 4, 5 i 7 Ordynacji).

Zgodnie z art. 116 Ordynacji nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami komitet wyborczy partii przekazuje na rzecz Funduszu Wyborczego tej partii, koalicyjny komitet wyborczy przekazuje na rzecz Funduszy Wyborczych partii tworzących koalicję w proporcji ustalonej w umowie koalicyjnej (w razie braku stosownego postanowienia środki są przekazywane na rzecz instytucji charytatywnej), zaś komitet wyborczy wyborców przekazuje nadwyżkę na rzecz instytucji charytatywnej.

Omówiona dotacja podmiotowa, biorąc pod uwagę czynniki decydujące o jej wysokości oraz jej maksymalną wysokość równą wysokości poniesionych wydatków, ma charakter refundacji wydatków wyborczych dla komitetów, które uzyskały mandaty posłów lub senatorów. Komitety otrzymają dotację po złożeniu sprawozdania. W tej sytuacji zakaz wydatkowania środków pochodzących z dotacji nawet na pokrycie zobowiązań finansowych (wykazanych w sprawozdaniu), w tym kredytów bankowych, byłby nieracjonalny, bowiem np. komitet wyborczy wyborców, mając niespłacony kredyt bankowy, zobowiązany byłby całość dotacji przekazać na cel charytatywny, zaś za zobowiązania wobec banku solidarnie odpowiadałyby swoim majątkiem osoby wchodzące w skład tego komitetu (art. 104 ust. 3 Ordynacji).

W tej sytuacji uprawniona jest interpretacja art. 110 ust. 4 pkt 2 Ordynacji, że po złożeniu sprawozdania dopuszczalne jest wydatkowanie przez komitet wyborczy środków finansowych z dotacji podmiotowej na pokrycie zobowiązań finansowych komitetu wykazanych w sprawozdaniu.

2) Gospodarka finansowa komitetów wyborczych.

Za gospodarkę finansową komitetu wyborczego jest odpowiedzialny i prowadzi ją jego pełnomocnik finansowy (art. 109 ust. 1 Ordynacji). Tworzenie terenowych struktur organizacyjnych w ramach komitetu wyborczego nie powoduje zmiany zakresu odpowiedzialności pełnomocnika finansowego.

Środki finansowe komitetu wyborczego mogą być gromadzone wyłącznie na jednym rachunku bankowym (art. 113 ust. 1 Ordynacji). Dotyczy to również komitetu wyborczego partii, który nie może wykorzystywać dla tego celu rachunku, na którym są gromadzone środki Funduszu Wyborczego. Nie jest również dopuszczalne gromadzenie środków finansowych na rachunkach struktur terenowych komitetu wyborczego. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego może upoważnić inne osoby do dysponowania na cele wyborcze

środkami finansowymi znajdującymi na rachunku bankowym komitetu, jednak odpowiedzialność za prawidłową gospodarkę tymi środkami spoczywa wówczas również na pełnomocniku finansowym.

Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą wyłącznie kwoty ograniczone limitami, których sposób obliczania został określony w art. 114 Ordynacji. Komitet wyborczy w ramach posiadanego limitu ponadokręgowego może wydatkować środki finansowe na kampanię wyborczą w danym okręgu niezależnie od wysokości limitu okręgowego, jaki wynika z liczby posłów i senatorów wybieranych w tym okręgu.

Do wydatków komitetu wyborczego wlicza się środki finansowe wydatkowane z rachunku bankowego komitetu, a także wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu usług (art. 120 ust. 5 Ordynacji). Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu usług podaje się w sprawozdaniu wyborczym w wysokości możliwych do uzyskania cen sprzedaży netto, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacji (art. 120 ust. 6 Ordynacji). Nie oblicza się wartości nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez podmioty inne niż przedsiębiorcy (art. 120 ust. 7 Ordynacji).

Przy ocenie, czy określone świadczenie jest świadczeniem niepieniężnym należy uwzględnić, że finansowanie przez osobę fizyczną zakupu usług lub rzeczy na potrzeby komitetu wyborczego jest w istocie świadczeniem pieniężnym, zakazanym ze względu na formę przekazania środków.

Przekazanie wartości niepieniężnych może więc polegać na świadczeniu usług przez osobę fizyczną osobiście lub w ramach prowadzonej przez nią we własnym imieniu działalności gospodarczej, a także na darowiźnie rzeczy.

Nie są ograniczone przychody komitetu wyborczego. Zasady postępowania w wypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami określa art. 116 Ordynacji.

Wydatki komitetu wyborczego na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, w tym w prasie w rozumieniu przepisów prawa prasowego, nie mogą przekroczyć 80% limitu dla danego komitetu wyborczego ustalonego zgodnie z przepisami art. 114 ust. 1 pkt 1 albo pkt 2 (art. 115 Ordynacji).

Zgodnie z art. 118 Ordynacji komitety wyborcze są zobowiązane do prowadzenia rachunkowości na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 sierpnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek nie

prowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 115, poz. 748 oraz z 2000 r. Nr 66, poz. 794).

- 3) Istotne dla rozliczeń finansowych między partiami politycznymi tworzącymi koalicyjny komitet wyborczy jest **ustalenie w umowie koalicyjnej proporcji** w jakich ewentualna nadwyżka pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami zostanie podzielona między partie tworzące koalicję, z przeznaczeniem na zasilenie Funduszy Wyborczych tych partii (art. 116 ust. 2 Ordynacji). W umowie koalicyjnej należy również określić proporcje podziału dotacji podmiotowej między partie wchodzące w skład koalicji wyborczej (art. 128 ust. 6 Ordynacji). W obu przypadkach, w razie braku ustalenia w umowie koalicyjnej proporcji podziału środków finansowych partie wchodzące w skład koalicji tych środków nie otrzymają. Nadwyżka pozyskanych środków nad wydatkami jest przekazywana wówczas na cele charytatywne, zaś dotacja podmiotowa nie przysługuje. Również subwencja z budżetu państwa przysługuje partiom wchodzącym w skład koalicji wyborczej pod warunkiem, że proporcje podziału tej subwencji zostały określone w umowie koalicyjnej (art. 28 ust. 1 pkt 2, ust. 2 i 4 ustawy o partiach).

Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 128 ust. 6 Ordynacji oraz art. 28 ust. 2 ustawy o partiach proporcje podziału dotacji i subwencji określone w umowie koalicyjnej nie mogą być zmieniane. Umowa o zawiązaniu koalicji wyborczej jest przedkładana Państwowej Komisji Wyborczej w formie załącznika do zawiadomienia o utworzeniu koalicyjnego komitetu wyborczego (w terminie do 50 dnia przed dniem wyborów) – art. 97 ust. 7 i ust. 9 pkt 1 Ordynacji. Należy przyjąć, że złożenie w wymaganej prawem formie i terminie zawiadomienia o utworzeniu koalicyjnego komitetu wyborczego wraz z umową koalicyjną w trybie art. 97 Ordynacji, a następnie wydanie przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia (art. 102 ust. 1 i 4) spełnia wymóg rejestracji umowy koalicyjnej, o którym mowa w art. 28 ust. 3 ustawy o partiach. Po wydaniu postanowienia o przyjęciu zawiadomienia przez Państwową Komisję Wyborczą w umowie koalicyjnej nie mogą być dokonywane żadne zmiany.

- 4) Pełnomocnicy finansowi komitetów wyborczych są zobowiązani, w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów, do złożenia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, wraz z opinią biegłego rewidenta i raportem (art. 120 ust. 1 Ordynacji). Sprawozdanie wyborcze musi być sporządzone według wzoru określonego rozporządzeniem wydanym przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Do sprawozdania należy dołączyć dokumenty, które zostaną wymienione w tym rozporządzeniu (art. 120 ust. 4 Ordynacji). Rozwiązanie komitetu wyborczego przed dniem

wyborów nie zwalnia pełnomocnika finansowego komitetu z obowiązku złożenia sprawozdania wyborczego.

Na pełnomocnikach finansowych komitetów wyborczych ciąży również obowiązek podania do wiadomości publicznej informacji o przekazaniu nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad wydatkami, odpowiednio na Fundusz Wyborczy lub na rzecz instytucji charytatywnej, w sposób i w terminie określonym w art. 116 Ordynacji.

- 5) Komitety wyborcze ulegają rozwiązaniu w sposób i w terminach określonych w art. 106 Ordynacji. Jednak nawet już po rozwiązaniu komitetu wyborczego odpowiedzialność za jego zobowiązania majątkowe ponosi: partia polityczna za zobowiązanie majątkowe komitetu przez nią utworzonego, solidarnie partie polityczne wchodzące w skład koalicji za zobowiązania koalicyjnego komitetu wyborczego oraz solidarnie osoby wchodzące w skład komitetu wyborczego za zobowiązania komitetu wyborczego wyborców (art. 104 Ordynacji).

Informacja

o przyjmowaniu zawiadomień organów partii politycznych - komitetów wyborczych o zamiarze zgłoszenia kandydatów na posłów lub kandydatów na senatorów, zawiadomień pełnomocników wyborczych o utworzeniu koalicyjnych komitetów wyborczych i zawiadomień pełnomocników wyborczych o utworzeniu komitetów wyborczych wyborców.

1. Na podstawie art. 96 ust. 3, art. 97 ust. 7 i art. 98 ust. 4 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499) do 50 dnia przed dniem wyborów Państwowa Komisja Wyborcza przyjmie:
- zawiadomienie o zamiarze zgłoszenia (listy) kandydatów na posłów lub kandydatów na senatorów od **organu partii politycznej**, upoważnionego do jej reprezentowania na zeewnątrz (art. 96 ust. 2),
  - zawiadomienie o utworzeniu koalicyjnego komitetu wyborczego od pełnomocnika wyborczego **koalicyjnego komitetu wyborczego** (art. 97 ust. 7),
  - zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców od pełnomocnika wyborczego **komitetu wyborczego wyborców** (art. 98 ust. 4).

Data, w której upływa termin złożenia zawiadomienia, zostanie wskazana w kalendarzu wyborczym stanowiącym załącznik do postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie zarządzenia wyborów do Sejmu i Senatu. Zawiadomienia można składać do Państwowej Komisji Wyborczej w jej siedzibie w Warszawie przy ul. Wiejskiej 10 od

dnia wydania Dziennika Ustaw zawierającego postanowienie Prezydenta o zarządzeniu wyborów. Zawiadomienie w formie pisemnej wraz z załącznikami może być złożone przez pełnomocnika komitetu wyborczego lub w inny sposób doręczone Państwowej Komisji Wyborczej (np. pocztą). W razie wysłania pocztą o dotrzymaniu terminu złożenia zawiadomienia rozstrzyga data nadania przesyłki.

Państwowa Komisja Wyborcza po sprawdzeniu, że zawiadomienie, o którym mowa w art. 96 ust. 2, lub art. 97 ust. 7, albo w art. 98 ust.4, spełnia warunki określone w ustawie, w terminie 3 dni podejmie na podstawie art. 102 ust. 1 uchwałę o przyjęciu stosownego zawiadomienia komitetu wyborczego i przekaze tę uchwałę niezwłocznie właściwemu pełnomocnikowi wyborczemu.

Zgodnie z art. 103 przyjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomienia komitetu wyborczego oznacza, że komitet wyborczy partii politycznej, koalicyjny komitet wyborczy lub komitet wyborczy wyborców może wykonywać czynności wyborcze.

Oznacza to, że przed przyjęciem zawiadomienia komitet wyborczy nie może podejmować czynności zmierzających do zgłoszenia listy lub list kandydatów na posłów albo do zgłoszenia kandydatów na senatorów oraz nie może gromadzić ani wydatkować środków finansowych na cele kampanii wyborczej. Odpowiednio, okręgowa komisja wyborcza nie może dokonać rejestracji listy kandydatów na posłów lub kandydatów na senatorów przed stwierdzeniem, że zgłoszenie pochodzi od komitetu wyborczego, który uzyskał potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia od Państwowej Komisji Wyborczej.

2. **Zawiadomienie** o zamiarze zgłoszenia kandydatów na posłów lub kandydatów na senatorów oraz o powołaniu pełnomocnika komitetu wyborczego i pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego pochodzące od **organu partii politycznej** upoważnionego do jej reprezentowania na zewnątrz, zgodnie z art. 96, zawiera:

- oznaczenie organu partii politycznej, od którego pochodzi zawiadomienie oraz miejsca i datę jego sporządzenia;
- informację, że komitet wyborczy zamierza zgłaszać kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów lub tylko kandydatów na posłów, bądź tylko kandydatów na senatorów;
- nazwę komitetu wyborczego partii zgodną z art. 99 ust. 1 ustawy, czyli złożoną z wyrazów „komitet wyborczy” oraz nazwy partii politycznej lub skrótu nazwy tej partii;
- skrót nazwy komitetu wyborczego umożliwiający jego identyfikację przez nawiązanie do pełnej nazwy komitetu (jeśli komitet postanowił używać skrótu swojej nazwy);
- adres komitetu wyborczego partii politycznej;

- wskazanie numeru ewidencyjnego, pod którym partia polityczna jest wpisana do ewidencji partii politycznych;
- informację o powołaniu pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego komitetu z podaniem następujących danych:
- imię (imiona) i nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego komitetu uprawnionego, z zastrzeżeniem art. 109, do występowania na rzecz i w imieniu komitetu wyborczego;
- imię (imiona) i nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu odpowiedzialnego, zgodnie z art. 109 ust. 1 za gospodarkę finansową komitetu.

Ze względów organizacyjno-porządkowych należy podać na użytek Państwowej Komisji Wyborczej numer telefonów i faksów obu pełnomocników.

Do zawiadomienia załącza się:

- uwierzytelniony odpis z ewidencji partii politycznej wystawiony w 2001 r.;
- wyciąg ze statutu partii politycznej pozwalający stwierdzić, który organ partii jest upoważniony do jej reprezentowania na zewnątrz;
- oświadczenie pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego o przyjęciu funkcji pełnomocnika wyborczego;
- oświadczenie pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego o przyjęciu funkcji pełnomocnika finansowego oraz spełnieniu wymogów wymienionych w art. 109 ust. 2 i 3.

Zawiadomienie podpisuje osoba (lub osoby) uprawnione do podpisania dokumentów organu partii upoważnionego do jej reprezentowania na zewnątrz.

3. Zawiadomienie pełnomocnika wyborczego koalicyjnego komitetu wyborczego o utworzeniu koalicyjnego komitetu wyborczego zgodnie z art. 97 ustawy, zawiera:

- nazwisko i imię (imiona) pełnomocnika wyborczego koalicyjnego komitetu wyborczego, który sporządził zawiadomienie oraz oznaczenie miejsca i daty sporządzenia zawiadomienia i podpis pełnomocnika pod zawiadomieniem;
- nazwę utworzonego koalicyjnego komitetu wyborczego zgodną z art. 99 ust. 2 ustawy, czyli złożoną z wyrazów „koalicyjny komitet wyborczy” i nazwy koalicji;
- skrót nazwy komitetu wyborczego umożliwiający jego identyfikację przez nawiązanie do pełnej nazwy komitetu (jeśli komitet postanowił używać skrótu swojej nazwy);
- adres siedziby koalicyjnego komitetu wyborczego;

- imię (imiona) i nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL osoby powołanej przez koalicyjny komitet wyborczy na pełnomocnika wyborczego komitetu uprawnionego, z zastrzeżeniem art. 109, do występowania na rzecz i w imieniu komitetu;
- imię (imiona) i nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL osoby powołanej przez koalicyjny komitet wyborczy na pełnomocnika finansowego komitetu odpowiedzialnego, zgodnie z art. 109 ust. 1, za gospodarkę finansową komitetu.

Ze względów organizacyjno-porządkowych należy podać na użytek Państwowej Komisji Wyborczej numer telefonów i faksów obu pełnomocników.

Do zawiadomienia załącza się:

- umowę o zawiązaniu koalicji wyborczej oraz utworzeniu przez organy partii politycznych tworzących koalicję, upoważnione do reprezentowania tych partii na zewnątrz, koalicyjnego komitetu wyborczego w składzie co najmniej 10 osób ze wskazaniem ich imion, nazwisk, adresów zamieszkania i numerów ewidencyjnych PESEL. Z treści umowy koalicyjnej powinno wynikać, czy koalicja została utworzona w celu zgłaszania kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów, czy też w celu zgłaszania tylko kandydatów na posłów lub tylko kandydatów na senatorów;
- uwierzytelnione odpisy z ewidencji partii politycznych dotyczące partii politycznych tworzących koalicję wyborczą wystawione w 2001 r.;
- wyciągi ze statutów partii politycznych tworzących koalicję wyborczą wskazujące, który organ partii jest upoważniony do reprezentowania partii na zewnątrz;
- dokument wystawiony przez komitet wyborczy, z którego wynika powołanie wskazanych osób na pełnomocnika wyborczego komitetu i pełnomocnika finansowego komitetu;
- oświadczenie pełnomocnika wyborczego koalicyjnego komitetu wyborczego o przyjęciu funkcji pełnomocnika wyborczego koalicyjnego komitetu wyborczego;
- oświadczenie pełnomocnika finansowego koalicyjnego komitetu wyborczego o przyjęciu funkcji pełnomocnika finansowego oraz spełnieniu wymogów wymienionych w art. 109 ust. 2 i 3.

Uwaga!

Z art. 97 ust. 4 wynika, że umowa o zawiązaniu koalicji wyborczej może być zawarta w okresie od dnia ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów do 50 dnia przed dniem wyborów.

4. **Zawiadomienie** pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego wyborców o utworzeniu **komitetu wyborczego wyborców**, zgodnie z art. 98 ustawy, zawiera:

- nazwisko i imię pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego wyborców, miejsce i datę sporządzenia zawiadomienia oraz podpis pełnomocnika wyborczego;
- nazwę komitetu wyborczego, która zgodnie z art. 99 ust. 3 obok wyrazów „komitet wyborczy wyborców” powinna zawierać określenie odróżniające komitet od innych komitetów, z zastrzeżeniem art. 100 ust. 2 i 3, czyli różniące się wyraźnie od nazw i skrótów nazw zarejestrowanych partii politycznych, organizacji społecznych oraz wcześniej zgłoszonych komitetów wyborczych, za wyjątkiem sytuacji, o której mowa w art. 100 ust. 4;
- skrót nazwy komitetu wyborczego umożliwiający jego identyfikację przez nawiązanie do pełnej nazwy komitetu (jeśli komitet postanowił używać skrótu swojej nazwy);
- adres siedziby komitetu wyborczego wyborców;
- imię (imiona) i nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego wyborców, powołanego przez komitet ze swego składu, uprawnionego z zastrzeżeniem art. 109, do występowania na rzecz i w imieniu komitetu wyborczego wyborców;
- imię (imiona) i nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego wyborców powołanego przez komitet ze swego składu, odpowiadającego za gospodarkę finansową komitetu zgodnie z art. 109 ust. 1 ustawy.

Do zawiadomienia załącza się:

- oświadczenie podpisane przez co najmniej 15 obywateli mających prawo wybierania o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców (zawierające wskazanie nazwy komitetu) z podaniem ich imion, nazwisk, adresów zamieszkania oraz numerów ewidencyjnych PESEL. Z oświadczenie tego lub z innego dokumentu wystawionego przez komitet wyborczy powinno wynikać powołanie wskazanych osób na pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego (art. 98 ust. 1 i 2 oraz ust. 6 pkt 1);
- wykaz co najmniej 1000 obywateli, mających prawo wybierania, popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców, zawierający imiona, nazwiska, adresy zamieszkania, numery ewidencyjne PESEL oraz własnoręczne podpisy obywateli. Z treści nagłówka wykazu obywateli musi jednoznacznie wynikać, że złożone przez nich podpisy oznaczają poparcie dla utworzenia komitetu wyborczego wyborców oznaczonego poprzez nazwę. Prawo do udzielenia poparcia dla utworzenia komitetu wyborczego mają wszyscy wyborcy bez względu na miejsce stałego zamieszkania, a więc nie tylko wyborcy z okręgu, w którym komitet wyborczy zamierza zgłosić listę kandydatów na posłów lub kandydata(ów) na senatorów. Adres zamieszkania obywateli (wyborców) podany w wykazie, pod rygorem odrzucenia podpisu, winien obejmować pełną nazwę miejscowości, ulicę, numer

domu, a w budynkach wielorodzinnych także numer lokalu. W miejscowościach, w których nie ma ulic należy podać nazwę miejscowości i numer budynku;

- oświadczenie pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego wyborców stwierdzającego przyjęcie funkcji pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego;
- oświadczenie pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego wyborców o przyjęciu funkcji pełnomocnika finansowego oraz spełnieniu wymogów wymienionych w art. 109 ust. 2 i 3;
- dokument właściwego organu statutowego organizacji mniejszości narodowej potwierdzający utworzenie komitetu wyborczego wyborców przez wyborców będących członkami tej organizacji, jeżeli komitet wyborczy wyborców, w związku z art. 100 ust. 4 przyjął nazwę i skrót nazwy tożsame z nazwą i skrótem nazwy organizacji mniejszości narodowej.

Ze względów organizacyjno-porządkowych należy podać na użytek Państwowej Komisji Wyborczej numer telefonów i faksów obu pełnomocników.

5. Z art. 97 ust. 1 i 2 wynika, że **partia polityczna może wchodzić w skład tylko jednej koalicji wyborczej**, a więc nie może np. być w koalicji wyborczej utworzonej dla zgłoszenia list kandydatów na posłów i jednocześnie w innej koalicji wyborczej utworzonej dla zgłoszenia kandydatów na senatorów.

Partia polityczna, która wchodzi w skład koalicji wyborczej utworzonej wyłącznie w celu wspólnego zgłaszania kandydatów na senatorów może samodzielnie zgłaszać listy kandydatów na posłów, a jeżeli wchodzi w skład koalicji wyborczej utworzonej wyłącznie w celu wspólnego zgłaszania list kandydatów na posłów może samodzielnie zgłaszać kandydatów na senatorów (art. 139 ust. 3 i art. 194 pkt 1).

6. Zgodnie z art. 106 ust. 3 **komitet wyborczy może ulec rozwiązaniu przed dniem wyborów w trybie przepisów o jego utworzeniu**. Przepis ten prowadzi do wniosku, że rozwiązanie koalicyjnego komitetu wyborczego, po wydaniu przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia, o którym mowa w art. 97 ust. 7, wymaga wspólnego oświadczenia woli wszystkich podmiotów, które utworzyły koalicję wyborczą. Natomiast jednostronne oświadczenie uczestnika koalicji o wystąpieniu z koalicji nie rodzi skutków prawnych.

Również po wydaniu przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców (art. 98 ust. 4), wystąpienie ze składu komitetu osoby, która uczestniczyła w jego utworzeniu (art. 98 ust. 1) nie może być

dokonane w sposób skuteczny. Możliwe jest tylko wspólne oświadczenie o rozwiązaniu komitetu złożone przez osoby, które go utworzyły.

Po wydaniu przez Państwową Komisję Wyborczą postanowień o przyjęciu zawiadomień, o których mowa w art. 102 ust. 1 nie są dopuszczalne zmiany:

a) nazwy komitetu wyborczego i skrótu nazwy;

b) celu w jakim komitet został utworzony to jest:

zgłaszania list kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów, tylko list kandydatów na posłów lub tylko kandydatów na senatorów (dotyczy to komitetu wyborczego partii politycznej i koalicyjnego komitetu wyborczego) - art. 96 ust. 2 i 97 ust. 1;

c) składu koalicji wyborczej (art. 97 ust. 1);

d) składu grupy obywateli tworzących komitet wyborczy wyborców (art. 98 ust. 1);

e) postanowień umowy koalicyjnej dotyczących:

- proporcji w jakich nadwyżka pozyskanych środków nad poniesionymi przez komitet wydatkami zostanie przekazana na fundusze wyborcze poszczególnych partii (art. 116 ust. 2);

- proporcji podziału dotacji podmiotowej pomiędzy partie wchodzące w skład koalicji (art. 128 ust. 6);

- proporcji podziału subwencji przysługującej koalicji pomiędzy partie wchodzące w jej skład (art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych - Dz. U. Nr 98, poz. 604 z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2001 r. Nr 46, poz. 499).

7. a) Przyjmowanie i sprawdzanie zawiadomień, o których mowa w art. 96 ust. 2, art. 97 ust. 7 i art. 98 ust. 4 ustawy dokonywane będzie przez dyżurującego członka Państwowej Komisji Wyborczej i Sekretarza Państwowej Komisji Wyborczej - Kierownika Krajowego Biura Wyborczego, w pokoju 204, w czasie godzin pracy Krajowego Biura Wyborczego, jeżeli pełnomocnik wyborczy doręczy zawiadomienie osobiście. Przyjmujący zawiadomienie sprawdzi, czy spełnia ono warunki ustawowe wymienione odpowiednio w punktach 2, 3 i 4 niniejszych zasad oraz czy do zawiadomienia dołączono wymagane załączniki.

Swoje wstępne uwagi dotyczące dostrzeżonych wad formalnych zawiadomienia przyjmujący przekaze ustnie pełnomocnikowi wyborczemu komitetu wyborczego z zastrzeżeniem, że ostatecznej oceny poprawności zawiadomienia dokona Państwowa Komisja Wyborcza.

W odniesieniu do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego wyborców przyjmujący zawiadomienie poinformuje pełnomocnika wyborczego, że wykaz obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego będzie poddany czynnościom sprawdzającym, podczas których pełnomocnik wyborczy komitetu lub osoby przez niego upoważnione mogą być obecne. W miarę możliwości przyjmujący informuje pełnomocnika o miejscu, dacie i godzinie podjęcia czynności sprawdzających.

b) Badanie wykazu co najmniej 1000 obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców będzie podjęte w dniu złożenia zawiadomienia, a jeżeli byłoby to niemożliwe - w dniu następnym.

1) Sprawdzanie wykazu obywateli będzie prowadzone przez zespół pracowników Krajowego Biura Wyborczego lub zespół rachmistrzów wyznaczonych przez Państwową Komisję Wyborczą. Czynności sprawdzające będą prowadzone pod nadzorem członka Państwowej Komisji Wyborczej lub Sekretarza Państwowej Komisji Wyborczej. Przy tych czynnościach może być obecny pełnomocnik komitetu wyborczego lub osoby przez niego pisemnie upoważnione. Nieobecność pełnomocnika lub osoby upoważnionej nie wstrzymuje czynności sprawdzających.

2) Zgodnie z art. 98 ust. 6 pkt 3 Państwowa Komisja Wyborcza przyjmie w całości wykaz obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców dołączony do zawiadomienia także wówczas, gdy wykaz obejmuje liczbę obywateli przewyższającą ustawowe minimum wymagane dla zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. W takim wypadku badanie wykazu podpisów będzie prowadzone do momentu stwierdzenia, że ustawowe minimum liczby obywateli zostało spełnione.

3) Badanie wykazu osób popierających utworzenie komitetu wyborczego będzie polegało na ustaleniu, czy wykaz obywateli spełnia warunki określone w art. 98 ust. 6 pkt 3 ustawy, w szczególności, czy:

- z treści i układu graficznego wykazu podpisów obywateli wyraźnie wynika ich poparcie dla utworzenia komitetu wyborczego oznaczonego nazwą. Wykaz obywateli nie może stanowić kserokopii oryginału. Wypełnione strony wykazu będące kopiami będą traktowane jako wadliwe;

- imię (imiona) i nazwisko podano w pełnym brzmieniu (a nie np. pierwsza litera imienia). Brak danych dotyczących pełnego brzmienia imienia lub nazwiska spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie;

- adres zamieszkania obejmuje: nazwę miejscowości (miasta, wsi, osady) oraz nazwę ulicy i nr domu oraz nr mieszkania. Podawanie kodu pocztowego nie jest konieczne. W miejscowościach, w których nie ma ulic konieczne jest wskazanie nr domu (po-

sesji). Podanie numeru lokalu dotyczy tylko budynków wielomieszkaniowych. Brak danych lub niepełne określenie adresu zamieszkania spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie. Niedopuszczalne jest stosowanie skrótów nazw miejscowości poza ogólnie zrozumiałym skrótem „W-wa”. Uznaje się za prawidłowo udzielone poparcie, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się skrótem tej nazwy, jeżeli inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami, a na stronie wykazu podpisów, w pozycji umieszczonej wyżej, podana została pełna nazwa miejscowości świadcząca, że niżej podany skrót dotyczy tej nazwy. Dopuszczalne jest uznanie „za prawidłowo udzielone poparcie” podpisu obywatela, który zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawił znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, jeżeli osoby wymienione w tych pozycjach noszą to samo nazwisko, co wskazywałoby, iż są członkami rodziny wspólnie zamieszkałymi pod tym samym adresem;

- podany został numer ewidencyjny PESEL. Brak wskazania tego numeru lub podanie numeru wadliwego spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie;
- według danych dotyczących daty urodzenia zawartych w numerze ewidencyjnym PESEL udzielający poparcia ukończył 18 lat;
- obok danych umieszczono podpis obywatela; brak podpisu oznacza, że poparcie nie zostało udzielone.

Po sprawdzeniu strony wykazu według powyższych kryteriów osoba sprawdzająca oznacza podpisy złożone wadliwie na stronie przez zakreślenie (w czerwonym kolorze) imienia i nazwiska wyborcy, którego poparcie zostało zakwestionowane ze względu na stwierdzenie którejś z wymienionych wad.

Osoba sprawdzająca dołączy do każdej strony wykazu kartkę o treści: „podpisów ogółem ....., podpisów prawidłowych ....., podpisów wadliwych .....”. Powyższe ustalenia dotyczące weryfikacji ustalonej liczby podpisów sukcesywnie będą przekładane do aprobaty dyżurującemu członkowi Państwowej Komisji Wyborczej, a na życzenie pełnomocnika (lub osoby przez niego upoważnionej) udostępniane mu do wglądu.

Zbiorne ustalenia dotyczące weryfikacji wykazu podpisów zostaną podane w protokole wewnętrznym badania wykazu obejmującym: ogółem liczbę obywateli, którzy złożyli podpisy, liczbę podpisów złożonych wadliwie i liczbę obywateli, którzy prawidłowo udzielili poparcia utworzeniu komitetu wyborczego. W przypadku wątpli-

wości co do wiarygodności danych wymienionych w wykazie obywateli udzielanych poparcia, Państwowa Komisja Wyborcza może dodatkowo zarządzić sprawdzenie tych danych z danymi zarejestrowanymi w systemie PESEL.

8. Po stwierdzeniu, że zawiadomienie komitetu wyborczego spełnia warunki ustawowe, Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 102 ust. 1 ustawy, w terminie 3 dni od dnia doręczenia jej zawiadomienia, podejmie stosowną uchwałę o przyjęciu zawiadomienia.

Na podstawie art. 105 ustawy informację o przyjęciu zawiadomienia Państwowa Komisja Wyborcza ogłosi w „Monitorze Polskim” oraz dzienniku o zasięgu ogólnopolskim. W ogłoszonej informacji zostaną zawarte następujące dane:

- nazwa komitetu wyborczego i skrót nazwy,
- siedziba komitetu wyborczego,
- imiona i nazwisko pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego i pełnomocnika finansowego komitetu wyborczego,
- w odniesieniu do koalicyjnych komitetów wyborczych zostaną wymienione również nazwy partii tworzących koalicję.

Jeżeli zawiadomienie wykaże wady i Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 102 ust. 2 ustawy, w terminie 3 dni od daty doręczenia jej zawiadomienia, wezwie pełnomocnika wyborczego komitetu do usunięcia tych wad, wyznaczając na to termin 5 dni. Z treści art. 102 ust. 2 ustawy wynika, że usunięciu w tym terminie mogą podlegać wszystkie wady zawiadomień dostarczonych w terminie, także dotyczące braku wymaganej liczby podpisów wyborców popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców nawet wówczas, gdyby zbieranie brakujących podpisów miało nastąpić po upływie 50 dni przed dniem wyborów.

W wypadku nie usunięcia wad Państwowa Komisja Wyborcza podejmie uchwałę o odmowie przyjęcia zawiadomienia, wraz z uzasadnieniem i pouczeniem pełnomocnika o prawie zaskarżenia tej uchwały do Sądu Najwyższego w terminie 3 dni od daty doręczenia uchwały.

- * Państwowa Komisja Wyborcza udzieliła wyjaśnień i opinii na pytania dotyczące stosowania przepisów Ordynacji wyborczej, ustaw samorządowych, o referendum lokalnym.
- Na pytanie w sprawie finansowania udziału w wyborach przez partię polityczną wyjaśniła.

Partia polityczna tworzy Fundusz Wyborczy w celu finansowania swojego udziału w wyborach do Sejmu, Senatu, w wyborach na urząd prezydenta Rzeczypospolitej Pol-

skiej, w wyborach do samorządu terytorialnego, a także udziału w kampaniach referendalnych. Wydatki partii na wyżej wymienione cele mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego (art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych - Dz. U. Nr 98, poz. 604 ze zmianami).

Z przepisów ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP wynika, że z Funduszu Wyborczego partii politycznej jest finansowany komitet wyborczy tej partii (art. 111 ust. 1). Koalicyjny komitet wyborczy może być również finansowany z funduszy wyborczych partii tworzących koalicję (art. 111 ust. 5). Przepisy Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP i ustawy o partiach politycznych nie dopuszczają innego udziału finansowego partii w wyborach niż w sposób wyżej opisany. Nie jest możliwe finansowanie przez partię polityczną komitetu wyborczego wyborców, gdyż jako źródła finansowania takiego komitetu dopuszczono jedynie przekazywanie środków finansowych przez osoby fizyczne (w limitowanej wysokości) oraz kredyt bankowy (art. 111 ust. 2 w związku z art. 113 ust. 3 i art. 111 ust. 6).

Omawiane ustawy przewidują możliwość finansowego wspierania przez partie polityczne kampanii wyborczej swoich kandydatów jedynie w opisany wyżej sposób, to jest przez przekazywanie środków z Funduszu Wyborczego na własny komitet wyborczy lub na koalicyjny komitet wyborczy, pod warunkiem, że partia przekazująca środki finansowe wchodzi w skład koalicji.

Inna interpretacja powołanych wyżej przepisów jest niemożliwa, bowiem ich treść jest jednoznaczna.

- W sprawie ochrony nazwy i skrótu nazwy komitetu wyborczego wskazała, że zgodnie z art. 100 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499) nazwa, skrót nazwy i symbol graficzny komitetu wyborczego korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla dóbr osobistych. W przypadku komitetu wyborczego wyborców, nazwa i skrót nazwy muszą odróżniać się wyraźnie od nazw i skrótów nazw partii politycznych i organizacji społecznych wpisanych do ewidencji prowadzonych przez właściwy organ ewidencji. W sytuacji toczącego się przed Sądem Okręgowym w Warszawie postępowania o zarejestrowanie partii, wniesienie do Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżenia dotyczącego ochrony prawnej nazwy partii nie może wywołać skutków prawnych, bowiem ochrona obejmuje jedynie nazwy partii politycznych wpisanych do ewidencji

- W kwestii sposobu postępowania z dokumentami z referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji, zajęła następujące stanowisko.

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985) w art. 60 i 61 ust. 3 określa, iż komisje obwodowe oraz komisje gminne są zobowiązane do przekazania wójtowi w depozyt odpowiednich dokumentów komisji wraz z pieczęciami. Ustawa nie zawiera przepisów regulujących sposób przechowywania dokumentów z referendum. Z art. 1 ust. 2 ustawy referendalnej wprawdzie wynika, iż w zakresie nieuregulowanym w ustawie do referendum lokalnego stosuje się przepisy rozdziałów 2, 3 oraz 6-9 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików wojewódzkich (Dz. U. Nr 95, poz. 602 ze zmianami), jednakże w powołanych rozdziałach ustawy nie jest regulowana kwestia sposobu archiwizacji dokumentów.

W obowiązujących przepisach prawa wyborczego brak jest zatem regulacji dotyczącej archiwizacji dokumentów z referendum.

Ordynacja wyborcza w art. 187 upoważniła ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego do określenia w drodze rozporządzenia sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów. Minister Edukacji Narodowej wypełniając delegację ustawową wydał w dniu 20 maja 1999 r. stosowne rozporządzenie (Dz. U. Nr 52, poz. 534).

W tym stanie prawnym, zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej, do czasu ustawowego uregulowania tych kwestii należy odpowiednio stosować przepisy o postępowaniu z dokumentami z wyborów, przy uwzględnieniu ogólnych przepisów dotyczących postępowania z archiwizacjami.

INFORMACJE I AKTUALNOŚCI WYBORCZE

WYKAZ TERMINÓW PONOWNYCH, UZUPEŁNIAJĄCYCH I PRZEDTERMINOWYCH WYBORÓW DO RAD GMIN, RAD POWIATÓW I SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW ORAZ REFERENDÓW LOKALNYCH W SPRAWIE ODWOŁANIA RADY GMINY, RAD POWIATÓW LUB SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PRZED UPŁYWEM KADENCJI ZARZĄDZONYCH NA OKRES OD 1 CZERWCA 2001 R. DO 31 PAŹDZIERNIKA 2001 R.

3 czerwca 2001 r.

Województwo kujawsko-pomorskie

Rada Gminy Koneck - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo małopolskie

Rada Miasta Nowy Sącz - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo mazowieckie

Rada Gminy Korczew okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Orońsko - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo podkarpackie

Rada Gminy Żyraków - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo śląskie

Rada Miasta Kuźnia Raciborska - *referendum w sprawie odwołania rady*

5 czerwca 2001 r.

Województwo łódzkie

Rada Powiatu Radomszczańskiego okręg wyb. nr 1 (0 radnych) - *uzupełniająca*

10 czerwca 2001 r.

Województwo lubelskie

Rada Gminy Kąkolewnica Wschodnia - *referendum w sprawie odwołania rady*

Rada Gminy Tyszowce okręg wyb. nr 8 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo lubuskie

Rada Gminy Trzebiel - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo podlaskie

Rada Gminy Jasionówka okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Sidra okręg wyb. nr 9 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Szumowo okręg wyb. nr 11 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo wielkopolskie

Rada Gminy Tarnowo Podgórne okręg wyb. nr 6 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo zachodniopomorskie

Rada Gminy Stepnica - *referendum w sprawie odwołania rady*

17 czerwca 2001 r.

Województwo dolnośląskie

Rada Gminy Warta Bolesławiecka okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo łódzkie

Rada Miasta Złoczew okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo świętokrzyskie

Rada Gminy Daleszyce okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo wielkopolskie

Rada Miasta Obrzycko okręg wyb. nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 (15 radnych) - *przedterminowe*

24 czerwca 2001 r.

Województwo dolnośląskie

Rada Gminy Wądroże Wielkie okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Malczyce okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Kobierzyce okręg wyb. nr 6 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo kujawsko-pomorskie

Rada Gminy Skrwilno okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Brześć Kujawski okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo lubelskie

Rada Gminy Izbica - *referendum w sprawie odwołania rady*

Rada Gminy Siennica Różana okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Gościeradów okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo lubuskie

Rada Gminy Bogdaniec okręg wyb. nr 8 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo mazowieckie

Rada Miasta Głinojeck okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Kałuszyn okręg wyb. nr 13 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo podkarpackie

Rada Gminy Borowa - *referendum w sprawie odwołania rady*

Rada Gminy Chmielnik okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Sanok gm. okręg wyb. nr 11 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Baranów Sandomierski okręg wyb. nr 7 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo podlaskie

Rada Gminy Miastkowo okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Miastkowo okręg wyb. nr 9 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Wizna okręg wyb. nr 10 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo pomorskie

Rada Miasta Władysławowo okręg wyb. nr 7 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo śląskie

Rada Miasta Miasteczko Śląskie okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo świętokrzyskie

Rada Miasta Suchedniów okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo warmińsko-mazurskie

Rada Gminy Godkowo okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Pasłek okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Janowo - *referendum w sprawie odwołania rady*

Rada Miasta Barczewo - *referendum w sprawie odwołania rady*

Rada Gminy Purda okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo wielkopolskie

Rada Miasta Borek Wielkopolski okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo zachodniopomorskie

Rada Miasta Recz okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Chojna okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

1 lipca 2001 r.

Województwo zachodniopomorskie

Rada Gminy Darłowo gm. - *referendum w sprawie odwołania rady*

8 lipca 2001 r.

Województwo lubelskie

Rada Gminy Horodło - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo małopolskie

Rada Gminy Czernichów okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Podegrodzie - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo pomorskie

Rada Miasta Nowy Staw - *referendum w sprawie odwołania rady*

15 lipca 2001 r.

Województwo lubelskie

Rada Gminy Horodło okręg wyb. nr 12 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo lubuskie

Rada Gminy Bojadła okręg wyb. nr 2, 4 (3 radnych) - *uzupełniająca*

Województwo łódzkie

Rada Gminy Szczerców okręg wyb. nr 12 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Lgota Wielka okręg wyb. nr 8 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo mazowieckie

Rada Gminy Przesmyki okręg wyb. nr 11 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo pomorskie

Rada Miasta Gniew - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo warmińsko-mazurskie

Rada Gminy Szczytno gm. okręg wyb. nr 17 (1 radny) - *uzupełniająca*

22 lipca 2001 r.

Województwo dolnośląskie

Rada Gminy Jemielno - *referendum w sprawie odwołania rady*

Rada Miasta Szczytna okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Chocianów okręg wyb. nr 13 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Miękinia okręg wyb. nr 7 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Świerzawa - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo kujawsko-pomorskie

Rada Miasta Radzyń Chełmiński okręg wyb. nr 2, 3, 4 (4 radnych) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Tłuchowo okręg wyb. nr 14 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo lubelskie

Rada Gminy Łaziska okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Kazimierz Dolny okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo małopolskie

Rada Gminy Radłów okręg wyb. nr 1, 13 (2 radnych) - *uzupełniająca*

Województwo mazowieckie

Rada Gminy Wieliszew okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Siennica okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Nowe Miasto okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Załuski okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo podkarpackie

Rada Gminy Olszanica okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Solina okręg wyb. nr 8 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo podlaskie

Rada Gminy Narewka okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo pomorskie

Rada Gminy Czarna Dąbrówka okręg wyb. nr 6 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo śląskie

Rada Gminy Godów okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo świętokrzyskie

Rada Miasta Działoszyce okręg wyb. nr 16 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo wielkopolskie

Rada Gminy Koźminek okręg wyb. nr 8 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Perzów okręg wyb. nr 8 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Miejska Górka okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Łądek okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

29 lipca 2001 r.

Województwo kujawsko-pomorskie

Rada Gminy Świecie nad Osą okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo lubelskie

Rada Gminy Hrubieszów gm. okręg wyb. nr 6, 13 (2 radnych) - *uzupełniająca*

Województwo mazowieckie

Rada Gminy Szreńsk okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Przasnysz okręg wyb. nr 16 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Czernice Borowe okręg wyb. nr 12 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Przyłęk okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo opolskie

Rada Miasta Gorzów Śląski okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo pomorskie

Rada Miasta Gniew okręg wyb. nr 10 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo wielkopolskie

Rada Miasta Sieraków okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo zachodniopomorskie

Rada Gminy Stare Czarnowo okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Kamień Pomorski okręg wyb. nr 8 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Kozielice okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Biały Bór - *referendum w sprawie odwołania rady*

5 sierpnia 2001 r.

Województwo lubuskie

Rada Gminy Bojadła - *referendum w sprawie odwołania rady*

Województwo warmińsko-mazurskie

Rada Gminy Giętrząwałd okręg wyb. nr 10 (1 radny) - *uzupełniająca*

12 sierpnia 2001 r.

Województwo lubelskie

Rada Gminy Wojcieszków okręg wyb. nr 11 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Krynice okręg wyb. nr 10 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo małopolskie

Rada Miasta Maków Podhalański okręg wyb. nr 4 (4 radnych) - *uzupełniająca*

19 sierpnia 2001 r.

Województwo kujawsko-pomorskie

Rada Gminy Lisewo okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

26 sierpnia 2001 r.

Województwo dolnośląskie

Rada Miasta Piechowice okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Szklarska Poręba okręg wyb. nr 6 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo kujawsko-pomorskie

Rada Miasta Skępe okręg wyb. nr 2 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo łódzkie

Rada Miasta Głowno okręg wyb. nr 5 (0 radnych) - *uzupełniająca*

Województwo małopolskie

Rada Gminy Drwinia okręg wyb. nr 10 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo śląskie

Rada Gminy Ornontowice okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo warmińsko-mazurskie

Rada Gminy Wilczęta okręg wyb. nr 11 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Miasta Mikołajki okręg wyb. nr 1, 2 (2 radnych) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Łukta okręg wyb. nr 6 (1 radny) - *uzupełniająca*

2 września 2001 r.

Województwo lubelskie

Rada Gminy Lubycza Królewska okręg wyb. nr 9 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo podkarpackie

Rada Gminy Krasieczyn okręg wyb. nr 12 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo pomorskie

Rada Miasta Prabuty okręg wyb. nr 6 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Lubichowo okręg wyb. nr 3 (2 radnych) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Łęczyce okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

9 września 2001 r.

Województwo dolnośląskie

Rada Miasta Kowary okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo łódzkie

Rada Gminy Andrespol okręg wyb. nr 9 (0 radnych) - *uzupełniająca*

Województwo małopolskie

Rada Gminy Korzenna okręg wyb. nr 12 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo opolskie

Rada Miasta Lewin Brzeski okręg wyb. nr 1 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Pawłowiczki okręg wyb. nr 6 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo podkarpackie

Rada Gminy Nozdrzec okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Krempna okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo śląskie

Rada Gminy Rudnik okręg wyb. nr 10 (1 radny) - *uzupełniająca*

16 września 2001 r.

Województwo dolnośląskie

Rada Miasta Nowogrodziec okręg wyb. nr 9 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo lubelskie

Rada Gminy Wilków okręg wyb. nr 10 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo małopolskie

Rada Gminy Charsznica okręg wyb. nr 8 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo mazowieckie

Rada Gminy Michałowice okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo podkarpackie

Rada Gminy Przemyśl gm. okręg wyb. nr 3 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo śląskie

Rada Gminy Pawłowice okręg wyb. nr 7 (1 radny) - *uzupełniająca*

30 września 2001 r.

Województwo dolnośląskie

Rada Gminy Krotoszyce okręg wyb. nr 4 (1 radny) - *uzupełniająca*

Województwo wielkopolskie

Rada Gminy Pępowo okręg wyb. nr 13 (1 radny) - *uzupełniająca*

Rada Gminy Lipno okręg wyb. nr 5 (1 radny) - *uzupełniająca*

**ZESTAWIENIE
WYNIKÓW WYBORÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH
DO RAD GMIN PRZEPROWADZONYCH
W OKRESIE OD 1 CZERWCA 2001 R. DO 30 CZERWCA 2001 R.**

Województwo	Nazwa Rady Gminy	Data wyborów	Liczba wybieranych radnych	Okręg/ Okregi wyb.	Liczba list z kandydatami	Liczba kandydatów	Liczba obsadzonych mandatów	Frekwencja wyb.
dolnośląskie	Rada Gminy Warta Bolesławiecka	17 czerwca 2001 r.	1	nr 5	2	2	1	70.07%
dolnośląskie	Rada Gminy Wądroże Wielkie	24 czerwca 2001 r.	1	nr 4	1	1	1	- *)
dolnośląskie	Rada Gminy Malczyce	24 czerwca 2001 r.	1	nr 4	2	2	1	25.43%
dolnośląskie	Rada Gminy Kobierzyce	24 czerwca 2001 r.	1	nr 6	2	2	1	30.21%
kujawsko-pomorskie	Rada Gminy Skrwilno	24 czerwca 2001 r.	1	nr 5	2	2	1	30.00%
kujawsko-pomorskie	Rada Miasta Brześć Kujawski	24 czerwca 2001 r.	1	nr 1	3	3	1	19.74%
lubelskie	Rada Gminy Tyszowce	10 czerwca 2001 r.	1	nr 8	2	2	1	31.98%
lubelskie	Rada Gminy Siennica Różana	24 czerwca 2001 r.	1	nr 4	1	1	1	- *)
lubelskie	Rada Gminy Gościeradów	24 czerwca 2001 r.	1	nr 1	4	4	1	37.08%
lubuskie	Rada Gminy Bogdaniec	24 czerwca 2001 r.	1	nr 8	1	1	1	- *)
łódzkie	Rada Powiatu Radomszczańskiego	5 czerwca 2001 r.	0	nr 1	0	0	0	- *)
łódzkie	Rada Miasta Złoczew	17 czerwca 2001 r.	1	nr 1	3	3	1	13.36%
mazowieckie	Rada Gminy Korczew	3 czerwca 2001 r.	1	nr 3	1	1	1	- *)
mazowieckie	Rada Miasta Gliniojeck	24 czerwca 2001 r.	1	nr 4	3	3	1	26.02%
mazowieckie	Rada Miasta Kałuszyn	24 czerwca 2001 r.	1	nr 13	3	3	1	33.33%
podkarpackie	Rada Gminy Chmielnik	24 czerwca 2001 r.	1	nr 2	1	1	1	- *)
podkarpackie	Rada Gminy Sanok gm.	24 czerwca 2001 r.	1	nr 11	2	2	1	43.76%
podkarpackie	Rada Miasta Baranów Sandomierski	24 czerwca 2001 r.	1	nr 7	2	2	1	28.18%
podlaskie	Rada Gminy Jasionówka	10 czerwca 2001 r.	1	nr 1	0	0	0	- **)
podlaskie	Rada Gminy Sidra	10 czerwca 2001 r.	1	nr 9	2	2	1	42.55%
podlaskie	Rada Gminy Szumowo	10 czerwca 2001 r.	1	nr 11	1	1	1	- *)
podlaskie	Rada Gminy Miastkowo	24 czerwca 2001 r.	1	nr 4	1	1	1	- *)
podlaskie	Rada Gminy Miastkowo	24 czerwca 2001 r.	1	nr 9	1	1	1	- *)
podlaskie	Rada Gminy Wizna	24 czerwca 2001 r.	1	nr 10	1	1	1	- *)
pomorskie	Rada Miasta Władysławowo	24 czerwca 2001 r.	1	nr 7	4	4	1	19.79%
śląskie	Rada Miasta Miasteczko Śląskie	24 czerwca 2001 r.	1	nr 5	1	1	1	- *)
świętokrzyskie	Rada Gminy Daleszyce	17 czerwca 2001 r.	1	nr 1	3	3	1	13.96%
świętokrzyskie	Rada Miasta Suchedniów	24 czerwca 2001 r.	1	nr 2	3	3	1	6.81%
warmińsko-mazurskie	Rada Gminy Godkowo	24 czerwca 2001 r.	1	nr 2	0	0	0	- *)
warmińsko-mazurskie	Rada Miasta Pasłęk	24 czerwca 2001 r.	1	nr 3	4	4	1	21.56%
warmińsko-mazurskie	Rada Gminy Purda	24 czerwca 2001 r.	1	nr 1	3	3	1	18.15%
wielkopolskie	Rada Miasta Szamocin	10 czerwca 2001 r.	1	nr 17	2	2	1	61.57%
wielkopolskie	Rada Gminy Tarnowo Podgórne	10 czerwca 2001 r.	1	nr 6	3	3	1	11.36%
wielkopolskie	Rada Miasta Borek Wielkopolski	24 czerwca 2001 r.	1	nr 2	2	2	1	17.40%
wielkopolskie	Rada Gminy Złotów gm.	24 czerwca 2001 r.	1	nr 8	2	2	1	28.14%
zachodniopomorskie	Rada Miasta Recz	24 czerwca 2001 r.	1	nr 2	2	2	1	11.98%
zachodniopomorskie	Rada Miasta Chojna	24 czerwca 2001 r.	1	nr 2	4	4	1	17.90%

*) zgodnie z art. 188 ust. 1 głosowania nie przeprowadzono, a za wybranego uznano zarejestrowanego kandydata.

**) zgodnie z art. 108 ust. 2 głosowania nie przeprowadzono.

**ZESTAWIENIE WYNIKÓW
WYBORÓW PRZEDTERMINOWYCH DO RAD GMIN, RAD POWIATÓW
I SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW PRZEPROWADZONYCH
W OKRESIE OD 1 CZERWCA 2001 R. DO 30 CZERWCA 2001 R.**

Województwo	Nazwa Rady Gminy	Data wyborów	Liczba wybieranych radnych	Okręg/ Określi wyb.	Liczba list z kandydatami	Liczba kandydatów	Liczba obsadzonych mandatów	Frekwencja wyb.
wielkopolskie	Rada Miasta Obrzycko	17 czerwca 2001 r.	1	nr 1	2	2	1	62.64%
			1	nr 2	1	1	1	-
			1	nr 3	2	2	1	49.62%
			1	nr 4	3	3	1	71.82%
			1	nr 5	2	2	1	38.30%
			1	nr 6	2	2	1	67.23%
			1	nr 7	2	2	1	31.54%
			1	nr 8	1	1	1	-
			1	nr 9	1	1	1	-
			1	nr 10	2	2	1	34.38%
			1	nr 11	2	2	1	59.38%
			1	nr 12	2	2	1	44.57%
			1	nr 13	2	2	1	50.52%
			1	nr 14	2	2	1	68.93%
			1	nr 15	2	2	1	51.22%
wielkopolskie	Rada Miasta Obrzycko	17 czerwca 2001 r.	15	Razem	28	28	15	43.68%

**ZESTAWIENIE WYNIKÓW REFERENDÓW LOKALNYCH W SPRAWIE
ODWOŁANIA RAD GMIN, RAD POWIATÓW I SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW
PRZED UPLYWEM KADENCJI PRZEPROWADZONYCH W OKRESIE
OD 1 CZERWCA 2001 R. DO 30 CZERWCA 2001 R.**

Województwo	Nazwa Rady	Data referendum	Udział w referendum frekwencja	Wynik referendum
kujawsko-pomorskie	Rada Gminy Koneck	3 czerwca 2001 r.	25.04%	nieważne *)
lubelskie	Rada Gminy Kąkolewnica Wschodnia	10 czerwca 2001 r.	13.17%	nieważne *)
	Rada Gminy Izbica	24 czerwca 2001 r.	4.94%	nieważne *)
lubuskie	Rada Gminy Trzebiel	10 czerwca 2001 r.	26.67%	nieważne *)
małopolskie	Rada Miasta Nowy Sącz	3 czerwca 2001 r.	14.97%	nieważne *)
mazowieckie	Rada Gminy Orońsko	3 czerwca 2001 r.	27.62%	nieważne *)
podkarpackie	Rada Gminy Żyraków	3 czerwca 2001 r.	18.24%	nieważne *)
	Rada Gminy Borowa	24 czerwca 2001 r.	12.11%	nieważne *)
śląskie	Rada Miasta Kuźnia Raciborska	3 czerwca 2001 r.	6.41%	nieważne *)
warmińsko-mazurskie	Rada Miasta Barczewo	24 czerwca 2001 r.	17.98%	nieważne *)
	Rada Gminy Janowo	24 czerwca 2001 r.	37.52%	WAŻNE *) rozstrzygające **)
zachodniopomorskie	Rada Gminy Stepnica	10 czerwca 2001 r.	13.71%	nieważne *)

*) zgodnie z art. 55 ustawy o referendum lokalnym, referendum jest ważne, jeżeli wzięło w nim udział co najmniej 30% uprawnionych do głosowania.

***) zgodnie z art. 56 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym, wynik referendum jest rozstrzygający, jeżeli za jednym z rozwiązań w sprawie poddanej pod referendum oddano więcej niż połowę ważnych głosów.

**ZMIANY W SKŁADACH SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW, RAD POWIATÓW
I RAD GMIN (POWYŻEJ 20 TYS. MIESZKAŃCÓW)
W TRYBIE ART. 194 ORDYNACJI PRZEPROWADZONYCH
W OKRESIE OD 1 CZERWCA 2001 R. DO 30 CZERWCA 2001 R.**

Województwo dolnośląskie

Rada Miasta Kamienna Góra; wygasł 1 mandat; nieobsadzono 1 mandatu

Rada Miasta Lubań; wstąpił 1 radny

Rada Powiatu Trzebnickiego; wstąpił 1 radny

Województwo kujawsko-pomorskie

Rada Miasta Brodnica; wstąpił 1 radny

Rada Powiatu Nakielskiego; wstąpił 1 radny

Województwo lubelskie

Rada Miasta Łuków; nieobsadzono 1 mandatu

Województwo łódzkie

Rada Powiatu Radomszczańskiego; wstąpił 1 radny

Rada Powiatu Wieruszowskiego; wygasł 1 mandat; nieobsadzono 1 mandatu

Województwo małopolskie

Rada Gminy Nowy Targ gm.; nieobsadzono 1 mandatu

Województwo mazowieckie

Rada Powiatu Przasnyskiego; wygasły 2 mandaty; nieobsadzono 2 mandatów

Rada Powiatu Radomskiego; nieobsadzono 1 mandatu

Województwo podlaskie

Rada Miasta Hajnówka; wstąpił 1 radny

Województwo pomorskie

Rada Miasta Wejherowo; nieobsadzono 1 mandatu

Województwo śląskie

Sejmik Województwa Śląskiego; wstąpił 1 radny

Rada Powiatu Gliwickiego; nieobsadzono 1 mandatu

Rada Powiatu Żywieckiego; nieobsadzono 1 mandatu

Rada Miasta Katowice; nieobsadzono 1 mandatu

Rada Miasta Rybnik; wygasł 1 mandat; nieobsadzono 1 mandatu

Rada Miasta Świętochłowice; wygasł 1 mandat; nieobsadzono 1 mandatu

Województwo warmińsko-mazurskie

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego; wstąpiło 2 radnych

Województwo zachodniopomorskie

Rada Powiatu Białogardzkiego; wstąpił 1 radny

Rada Miasta Choszczno; wstąpił 1 radny

INFORMACJE PRAWNE I ORZECZNICTWO SĄDOWE

- W Dzienniku Ustaw Nr 66, poz. 661 ogłoszone zostało postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 czerwca 2001 r. w sprawie zarządzenia wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.
- Naczelny Sąd Administracyjny Ośrodek Zamiejscowy w G. wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2001 r. sygnatura akt II S.A./Gd. 907/99 po rozpoznaniu skargi Gminy Ł. na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody w przedmiocie uchwały w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego - uchylił zaskarżone rozstrzygnięcie nadzorcze. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, co następuje.

„Rada Gminy w Ł. wniosła skargę na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody z dnia 31 marca 1999 r. nr III-0914/113/99, którym stwierdzono nieważność uchwały Rady Gminy Ł. z dnia 27 lutego 1999 r. nr VI/36/99 w sprawie wygaśnięcia mandatu radnego.

Uchwałą z dnia 27 lutego 1999 r., powołując się na art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. nr 13 z 1996 r., poz. 74 ze zm.) oraz art. 190 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 7 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. nr 95, poz. 602 ze zm.) stwierdzono wygaśnięcie mandatu radnego Sławomira W. z powodu braku prawa wybieralności w dniu wyborów wskutek prowadzenia działalności gospodarczej wspólnie z żoną z wykorzystaniem działki nr 277/23 położonej w Ł., stanowiącej mienie komunalne.

Uzasadniając zaskarżone rozstrzygnięcie nadzorcze wskazano, że wprowadzając w art. 24f ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym zakaz prowadzenia przez radnych działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia komunalnego, ustawodawca nie określił w tej, ani żadnej innej ustawie, skutków prawnych naruszenia tego zakazu, ani też sposobu i terminu jego wyegzekwowania. W szczególności zaś nie połączył z naruszeniem tego zakazu skutku w postaci wygaśnięcia mandatu radnego. Wygaśnięcie mandatu jest, zdaniem Wojewody, unormowaniem o charakterze wyjątkowym. Może ono nastąpić w przypadkach wyraźnie określonych w przepisach, tak jak to przewidziano w art. 24a ust. 4 i art. 24b ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym. Stosownie do tych przepisów naruszenie ustanowionych w nich zakazów jest równoznaczne ze zrzeczeniem się mandatu, co w myśl art. 190 ust. 1 pkt 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie może stanowić podstawy do stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego na skutek naruszenia zakazu wynikającego z art. 24f ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Przepis ten mówi bowiem o utracie prawa wybieralności lub braku takiego prawa w dniu wyborów. Prawo wybieralności okre-

ślone jest zaś w art. 7 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw przez wskazanie, iż przysługuje ono osobie mającej prawo wybierania do danej rady. Żadne z tych praw nie zależy zaś od faktu prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia komunalnego, o którym mowa w art. 24f ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Z tego względu, w ocenie Wojewody, przyjęcie, iż Sławomir W. wybrany w wyborach w dniu 11 października 1998 r. do Rady Gminy Ł., nie posiadał w tym dniu prawa wybieralności wskutek prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia komunalnego jest pozbawione podstaw prawnych. Z tych samych względów, zdaniem Wojewody, nie można przyjąć, iż utracił on prawo wybieralności.

W skardze skarżąca Gmina wywodziła, że ustawowo określonym warunkiem uzyskania mandatu radnego jest m.in. wymóg związany z zakazem prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia komunalnego. Wskazano też na konieczność zastosowania do wykładni art. 24f ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym wykładni celowościowej. Zdaniem skarżącej założenie, iż przepis ten pozbawiony jest sankcji jest sprzeczne z założeniem o racjonalności ustawodawcy. Zwrócono przy tym uwagę na cel ustanowienia tego przepisu.

W odpowiedzi na skargę wniesiono o jej oddalenie.

Rozpoznając skargę Naczelny Sąd Administracyjny zważył co następuje:

Uchwała Rady Gminy Ł. z dnia 27 lutego 1999 r., której dotyczy zaskarżone rozstrzygnięcie nadzorcze, została podjęta m.in. na podstawie art. 190 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (dalej powoływanej jako Ordynacja wyborcza), który stanowi, że wygaśnięcie mandatu radnego następuje wskutek utraty prawa wybieralności lub braku tego prawa w dniu wyborów. Ten właśnie przepis w niej nie tylko powołano, ale i w samej treści uchwały odwołano się do jego treści, wskazując, iż stwierdza się wygaśnięcie mandatu radnego Sławomira Wilka z powodu braku prawa wybieralności w dniu wyborów.

Zgodnie z art. 191 ust. 1 Ordynacji wyborczej do uchwały rady o wygaśnięciu mandatu radnego z przyczyn, o których mowa w art. 190 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej, zainteresowanemu przysługuje odwołanie do właściwego sądu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia jej doręczenia. W tym zakresie przepis ten stanowi przepis szczególny wobec przepisów ustawy o samorządzie gminnym dotyczącym nadzoru wojewody nad uchwałami gminy (art. 91 ustawy o samorządzie gminnym). Wyłącza on więc kompetencje wojewody do podjęcia wobec takiej uchwały rozstrzygnięcia nadzorczego. Uchwała rady gminy o wygaśnięciu mandatu radnego z przyczyn określonych w art. 190 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej podlega kontroli wyłącznie przez właściwy sąd okręgowy na skutek wniesienia odwołania przez zainteresowanego. Wojewoda, podejmując wobec takiej

uchwały rozstrzygnięcie nadzorcze, narusza wskazany art. 191 ust. 1 Ordynacji wyborczej.

Wskazać należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto już, iż uchwała rady gminy o wygaśnięciu mandatu radnego z przyczyn określonych w art. 190 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej, podlega kontroli wyłącznie w trybie odwołania zainteresowanego przez właściwy sąd okręgowy. Wskazana teza została sformułowana w sprawie pozytywnego sporu kompetencyjnego pomiędzy wojewodą a sądem okręgowym (art. 192 § 1 pkt 1 k.p.a.), która zakończyła się wydaniem orzeczenia wskazującego, iż właściwym do rozpoznania sprawy dotyczącej uchwały o wygaśnięciu mandatów radnych jest sąd okręgowy (postanowienie z dnia 26 maja 2000 r. sygn. akt III KKO 4/99).

Mając powyższe na uwadze uznać należało, iż skarga Gminy Ł. jest zasadna. Nie oznacza to jednakże, iż zasadne są zarzuty podniesione w skardze. Uwzględniając skargę Sąd, stosując art. 51 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), wyszedł poza jej granice, określone w tym przypadku treścią zarzutów. Uwzględnienie skargi ze wskazanych przyczyn czyni zbędnym dokonanie oceny zasadności podniesionych w skardze zarzutów przez sąd administracyjny. Nie jest to bowiem konieczne, ani dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, ani dla dalszego postępowania organu administracyjnego.

Z tych wszystkich względów Sąd na mocy art. 24 ust. 2 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym uchylił zaskarżony akt nadzoru.

- Sąd Okręgowy w P. Ośrodek Zamiejskowy w L. postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2001 r. sygnatura akt I 1Ns.3/01/1 unieważnił referendum gminne w sprawie odwołania Rady Gminy w J. przeprowadzone w dniu 10 grudnia 2000 r. i nakazał przeprowadzenie ponownego referendum w tej sprawie. W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał co następuje.

Antoni R. zamieszkały w miejscowości Cz. M. gm. J. - jako uprawniony do wzięcia udziału w referendum gminnym w dniu 10.12.2000 r. w sprawie odwołania rady Gminy w J. przed upływem kadencji pismem z dnia 15.12. 2000 r. wniósł protest do Sądu w związku z naruszeniem zasad głosowania i domagał się unieważnienia referendum w obwodach w L., J. i P. tj. na terenie całej Gminy, a w konsekwencji wyznaczenie nowego terminu referendum i przeprowadzenia ponownego głosowania.

Sąd Okręgowy w P. - Ośrodek Zamiejskowy w L. po przekazaniu mu sprawy według właściwości ustalił i zważył co następuje:

Składający protest Antoni R. jest osobą uprawnioną do brania udziału w referendum na terenie Gminy J. w dniu 10.12.2000 r. wobec czego jest również legitymowany do złożenia

stosownego protestu w trybie art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 15.09.2000 r. o referendum lokalnym.

Wyniki referendum ogłoszono w dniu 11 grudnia 2000 r., zaś wnioskodawca protest złożył listem poleconym w dniu 15.12.2000 r. dochowując tym samym siedmiodniowego terminu do złożenia protestu od dnia podania wyników referendum do wiadomości publicznej.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, w szczególności zeznania świadków Władysława J., Henryka K. i Stanisława G. wykazało, że w dniu 10.12.2000 r. na terenie miejscowości L. oraz J., gdzie znajdowały się lokale obwodowych komisji d/s referendum, miały miejsce działania i zdarzenia, które mogły wywrzeć istotny wpływ na wynik referendum. Zdarzenia takie miały miejsce również na kilka dni przed przeprowadzeniem referendum.

W szczególności pracownicy urzędu Gminy J. w L. zrywali plakaty informujące o referendum, a także zaklejali plakaty te innymi o odmiennej treści. Czynności te dokonywał kierownik Urzędu Gminy Marian K. Również Wójt Gminy inicjował zwołanie zebrań w trakcie których nawoływał by nie brać udziału w referendum, podnosząc że koszty te poniesie społeczeństwo.

W lokalu komisji w L. od godziny 6 rano przebywała pani Danuta S., pełniąca funkcję męża zaufania i zarazem będąca żoną wójta i miejscowym lekarzem, która w jednoznaczny i demonstracyjny sposób odnotowywała nazwisko każdej osoby wchodzącej do lokalu i biorącej udział w głosowaniu, a w przypadku gdy nazwiska tego nie знаła pytała o to wręcz członków komisji obwodowej. Jednocześnie przed budynkiem lokalu w bezpośredniej bliskości w dniu głosowania stał jej samochód, znany mieszkańcom tej i sąsiednich miejscowości, co działało odstraszająco na mieszkańców, z których część z tego powodu nie wzięła udziału w głosowaniu.

Po referendum pani S. dawała wyraz swej niechęci w stosunku do pacjentów, którzy brali udział w referendum, korzystając ze swoich notatek sporządzonych w dniu referendum i dając temu wyraz w rozmowie z pacjentami.

Informacja o działaniach pani S. rozeszła się w dniu referendum po okolicznych miejscowościach, a to spowodowało odstępianie od udziału w referendum szeregu osób. Podobnie, szereg osób starszych, które powzięły informacje o obecności i działaniu pani S. odstąpiło od zamiaru udania się do lokalu komisji, gdy uzyskali te informacje od członków rodzin, którzy głosowali wcześniej.

Przed lokalem komisji w J. w dniu referendum przez szereg godzin stały również samochody wójta i jego zastępcy, które są znane mieszkańcom gminy. Wobec demonstrowania

przez Wójta Gminy przed referendum zdecydowanej niechęci do jego przeprowadzenia, okoliczności te również zniechęcająco wpłynęły na udział mieszkańców w głosowaniu.

Świadek K. w miejscowości L. między godziną czternastą a piętnastą obserwował szereg samochodów, które podjechały pod lokal wyborczy, a następnie odjechały widząc zaparkowany tam czerwony samochód marki Ford będący własnością pani S, żony Wójta.

Wyżej opisane okoliczności w sposób szczególny oddziaływały na mieszkańców Gminy z uwagi na to, że są to małe miejscowości, większość osób wzajemnie się zna, a jednocześnie mają świadomość zależności od osób zajmujących kierownicze i administracyjne stanowiska.

Wójt Gminy zabronił udziału w referendum pracownikom Urzędu. W ocenie wnioskodawcy - składającego protest odbywane zebrania przed referendum z inicjatywy Wójta i nawołujące do nie brania udziału w referendum stanowiły pogwałcenie zasad demokracji skoro każdy biorący udział w referendum mógł głosować za bądź przeciw odwołaniu rady. Nawoływanie do nie brania udziału mogło w oczywisty sposób wyrzucić skutek na wynik referendum poprzez brak wymagalnej 30% frekwencji, co w przypadku niniejszego referendum miało miejsce.

- dowód: zeznania świadków J. k. 45

K. k. 45-46

G. k. 46

zeznania wnioskodawcy A.R. k. 46-47

oryginały protokołów referendum k. 24.

Postępowanie odbyło się z udziałem Wojewódzkiego Komisarza Wyborczego w L., przedstawiciela Gminnej Komisji d/s Referendum w J. i wnoszącego protest - zgodnie z art. 66 ust. 3 ustawy z dnia 15.09.2000 r. o referendum lokalnym.

W ocenie Sądu w trakcie przeprowadzania referendum dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy w sposób wyżej opisany, skutkiem było wywieranie wpływu na odstąpienie od udziału w referendum, a to z kolei mogło wyrzucić istotny wpływ na jego wynik, który nie doprowadził do rozstrzygnięcia z uwagi na brak wymaganej frekwencji.

Z tych powodów Sąd orzekł o nieważności referendum w dniu 10.12.2000 r. na terenie Gminy J. w sprawie odwołania Rady Gminy przed upływem kadencji, a w konsekwencji nakazał przeprowadzenie ponownego referendum w tej sprawie.

Termin przeprowadzenia referendum leży poza kompetencjami Sądu. Rozstrzygnięcie to Sąd oparł o przepis art. 61 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do Rad

Gmin... (Dz. U. Nr 95, poz. 602 w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15.09.2000 r. o referendum lokalnym).

- Poniżej podajemy prawidłowe brzmienie notatki opublikowanej na str. 38 Biuletynu Informacyjnego nr 5/2001 r.

* W Dzienniku Ustaw Nr 45 z 15 maja 2001 r. opublikowana została Ustawa z 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustaw: o samorządzie gminnym, o samorządzie powiatowym, o samorządzie województwa, o administracji rządowej w województwie oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Istotne zmiany wprowadzono do ustawy z 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060). W art. 26 ust. 1 regulującym postępowanie w przypadku konieczności przeprowadzenia wyborów danej rady przed upływem kadencji z przyczyn określonych w ustawach, wybory zarządza się i przeprowadza w ciągu 60 dni (a nie 45, jak dotychczas) od wystąpienia tej przyczyny. W art. 90 ust. 2 dotyczącym tworzenia okręgów w gminie liczącej powyżej 20.000 mieszkańców ustalono, że w każdym z okręgów tworzonych w takiej gminie wybiera się nie „od 5 do 10 radnych”, lecz „od 8 do 12 radnych”. W gminach liczących powyżej 20.000 mieszkańców zmienia się metoda ustalania wyników wyborów. Liczbę głosów oddanych na każdą z list w okręgu wyborczym dzieli się kolejno przez 1, 4; 3; 5; 7 i dalsze kolejne liczby nieparzyste, aż do chwili, gdy z otrzymanych w tej sposób ilorazów da się kolejno uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile wynosi liczba mandatów do rozdzielenia między te listy. W art. 197 po ust. 1 dodany został ust. 1a w brzmieniu „Zmiany w podziale terytorialnym, skutkujące wygaśnięciem praw powiatu posiadanych dotychczas przez miasto, nie powodują rozwiązania rady tego miasta.